

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/1/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314214183
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8314214183.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Evy Šofrankovej v právnej veci mal. O. N., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom B. práce, sociálnych vecí a rodiny E., za účasti rodičov S. N., bytom Z. XXX, E. a M. N., bytom O. XX, G. I. a za účasti okresného prokurátora Humenné, o zverenie do osobnej starostlivosti, o určenie výživného a o úpravu styku, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 10P/393/2014-216 zo dňa 04.11.2015 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Humenné (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „Súd zveruje mal. O. N. do osobnej starostlivosti otca a zaväzuje matku prispievať na výživu mal. O. po 27,13 Eur mesačne s účinnosťou od 10.10.2015 tak, že výživné je povinná zasielať vždy do 10. dňa v mesiaci vopred k rukám otca maloletej.

Súd upravuje styk matky s mal. O. N. tak, že je oprávnená stýkať sa s maloletou každý párný víkend od piatku od 15.00 hod. do nedele do 16.00 hod., cez letné prázdniny každoročne od 01.07. od 9.00 hod. do 15.07. do 18.00 hod. a od 01.08. od 9.00 hod. do 15.08. do 18.00 hod., ďalej každý nepárny rok cez vianočné sviatky od 23.12. od 10.00 hod. do 02.01. nasledujúceho roka do 15.00 hod., cez veľkonočné sviatky každý nepárny rok od stredy predchádzajúcej Zelenému štvrtku od 15.00 hod. do utorka nasledujúceho po Veľkej noci do 15.00 hod. tak, že je oprávnená prevziať maloletú pred bytom otca a je povinná maloletú otcovi vrátiť na tom istom mieste.

Súd konanie o určenie výživného zo strany matky za čas od 12.12.2014 do 09.10.2015 zastavuje.

Súd návrh matky na zverenie mal. O. N. do jej osobnej starostlivosti, na určenie výživného zo strany otca a na úpravu styku otca s maloletou zamietá.

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania“.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že rodičia maloletej nie sú zosobášení, žili v spoločnej domácnosti do 07.11.2014. Dňa 07.11.2014 matka s maloletou odišla na návštevu k svojej matke do Banskej Štiavnice a keďže sa s maloletou nevrátila tak ako sa predtým vyjadřila, tak sa dohodli na Oddelení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately v Banskej Štiavnici na predbežnej úprave styku s maloletou.

Matka žije v Banskej Štiavnici, pracuje na dohodu vo firme Jozef Blahút - Stolárstvo, Banská Štiavnica, kde jej príjem je okolo 70,-- eur priemerne čistého a okrem toho má aj ďalšie príjmy okolo 500,-- eur priemerne čistého na základe toho, že zabezpečuje objednávky výrobkov z firmy Oriflame. Ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá. Otec maloletej je živnostník. Jeho príjem podľa jeho vlastného vyjadrenia je okolo 700,-- eur mesačne čistého.

Vychádzal zo správy od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné o prešetrení pomerov z ktorej vyplýva, že otec maloletej býva v jednopodlažnom rodinnom dome, domácnosť je zariadená novým sektorovým nábytkom, vybavená elektrickými spotrebičmi, pripravená potrebám dieťaťa. Maloletá má vytvorené podmienky na spánok a trávenie voľného času. Mal. O. navštevuje Materskú školu na Partizánskej ul. v Humennom. V súvislosti so šetrením pomerov informovali sa aj o zdravotnom stave maloletej u jej ošetrojúcej lekárky MUDr. Ševčíkovej. Podľa vyjadrenia tejto lekárky mal. Diana spočiatku zle prospievala, nepriberala. Maloleté dieťa často menilo pobyt a po návrate bolo mnohokrát choré a pôsobilo ustráchaným dojmom. Väčšinou otec absolvoval vyšetrenia s maloletou a zodpovednejšie pristupoval k jej usmerneniam vo veciach zdravotnej starostlivosti o maloletú. K tejto svojej správe Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné pripojil aj správu z prešetrenia pomerov, ktorú vykonal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica u matky a v závere sa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné vyjadril, že obidvaja rodičia majú vytvorené podmienky na starostlivosť o maloleté dieťa a majú záujem sa o maloletú osobne starať.

Ďalej z pripojenej správy, ktorú poskytol Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica vyplýva, že matka maloletej sa zdržiava na adrese J. M. E. bez popisného čísla, Banská Štiavnica, kde býva so svojou matkou. Obydlie malo slúžiť pôvodne ako rekreačná chatka. V prízemnej časti sa nachádzajú 2 miestnosti, kuchynka a kúpeľňa s WC. V podkrovnej časti domu sú k dispozícii 3 obytné miestnosti. Kúrenie v dome je zabezpečené pieckou a elektrickými vykurovacími telesami (ohrievačmi). Ohrev vody zabezpečuje prietokový ohrievač. V prípade zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matke, maloletá by mala spolu s matkou k dispozícii izbu v podkroví vybavenú 2 lôžkami a skrinkami. Prípadne sa nevyučuje, aby mohli bývať aj v byte na adrese O. XX, G. I..

Poukázal na správu Materskej školy, Partizánska 22, Humenné, ktorú navštevuje mal. O. N. podľa ktorej, mal. O. navštevuje materskú školu od 02.09.2012. Do materskej školy chodí pravidelne. Dieťa je v kolektíve obľúbené, ale utiahnuté. Úlohy na ňu kladené zvláda primerane. Jej rečový prejav je neadekvátny veku. Dieťa sa vyjadruje jednoduchými slovami, ale oproti predchádzajúcemu obdobiu zaznamenali pokrok v rečovom prejave. Dieťa chodí do materskej školy oblečené čisto. Spolupráca s obidvoma rodičmi bola a je dobrá, ale otec prejavuje vždy väčšiu ochotu rozprávať sa o dieťati, čo robilo počas dňa, aké dosahuje výsledky v edukačných činnostiach. Pri príchode dieťaťa do materskej školy ráno sa lúči dlhšiu dobu hlavne s ockom, čo svedčí o citovej väzbe k tomuto rodičovi. Pri odchode dieťaťa z materskej školy ju vyberá hlavne otec. Matka veľmi sporadicky.

Materská škola, Mierová 2, Banská Štiavnica sa vyjadrila, že mal. O. N. navštevuje ich materskú školu v čase, keď je u matky. V mesiaci apríl 2015, keď mal. O. bola u matky, tak v tom čase sa matka o ňu podľa ich pohľadu starala ako dobrá matka o dieťa. Maloletá prichádzala aj odchádzala v sprievode matky. Pri príchode ale aj odchode dieťaťa zo zariadenia sa maloletá správala úplne normálne, tešila sa, že vidí matku. Spolupráca s matkou bola na dobrej úrovni. Včas si hradila náklady spojené so stravou a ostatnými poplatkami. Prihlásila maloletú aj na plavecký výcvik, aj poplatok zaplatila. Mal. O. sa v škole správala primerane veku. Do školy chodila vždy čistá a upravená. Akurát si myslia, že dieťa by malo navštevovať logopéda, čo nevedia, či je tomu tak.

Z lekárskej správy ošetrojúcej lekárky mal. O., S.. S. I. zistil, že maloletá je v jej starostlivosti od roku 2009. Dieťa spočiatku veľmi slabo prospievalo, mierne zaostávala aj motorika a preto bola doporučená na neurologické sledovanie. Správanie matky bolo spočiatku primerané, len vzhľadom k neprospevianiu maloletej pomerne laxné a napriek upozorneniam sa jej stále zdalo všetko v poriadku. Zodpovedne môže potvrdiť, že dieťa občas pôsobilo dojmom ušmudlania, nerozčesané vlásy a neumyté vlasy. Pokiaľ prišlo na ošetrovanie s otcom, vždy bolo dieťa upravené, čisté, pekne oblečené. Za posledný rok až rok a pol dieťa sa spontánne vyjadrovalo „nie vláčik, nie auto, nechcem mamu, bojím sa“. Najväčšia až hysterická reakcia dieťaťa bola 13.03.2015 - bolesti bruška a zápcha, keď otec spomenul, že príde za ňou matka. Takúto reakciu s odmietaním kontaktu s matkou ona ešte v jej 41-ročnej praxi nezažila.

01.05.2015 dieťa bolo vyšetrené na LSPP pre zavšívavenie, 04.05.2015 vyšetrené na ich ambulancii, kedy bola hlávka čistá, vši a hnidy už neboli prítomné. 07.05.2015 dieťa vyšetrené pre teploty a bolesti hlavy. Dieťa opakuje, že nechce ísť k mame a je ustráchané. Zhoršený aj rečový prejav. Na otázku, prečo nechce ísť k mame, neodpovedá, stojí pri dverách a opakovane volá otca domov. Vzhľadom k opakovanej traumatizácii dieťaťa je pre dieťa vhodné prihladiť k pocitom dieťaťa. Podľa jej názoru otec dieťaťa sa vie postarať, citová väzba na otca je veľmi silná a dieťa potrebuje stabilizované prostredie.

Podľa správy od K.. M. H., Ambulancia klinickej logopédie Humenné, prvé vyšetrenie mal. O. N. bolo na odporúčanie S.. I. dňa 23.04.2013. Bol jej diagnostikovaný špecifický narušený vývin reči. Išlo o zaostávanie v lexikálno-semantickvej, morfológicko-syntaktickej a foneticko-fonologickej rovine jazyka. Pri vyšetrení boli prítomní obaja rodičia a boli poučení, ako majú postupovať pri logopedickej intervencii a aké majú dodržiavať komunikačné stratégie, aby sa začala rozvíjať reč dieťaťa. Spočiatku na terapiu dochádzali obaja rodičia spolu a dieťa k nim malo kladný vzťah. Od januára 2015 sa logopedickej intervencie zúčastňoval už iba otec, pri zmienke o matke sa dieťa rozplakalo a vravelo, že k mame nechce ísť. Príčinu nevie uviesť. Mal. O. naďalej potrebuje intenzívnu logopedickú starostlivosť v ambulancii, súčasťou ktorej je aj práca s dieťaťom doma v pokojnom prostredí bez hádok, aby nedošlo u maloletej k vzniku zajakavosti alebo inej neurózy (tíky).

Vychádza tiež zo znaleckého posudku znalkyne S.. X. X. podľa ktorej mal. O. má vybudované pozitívne citové väzby k obom svojim rodičom. Nikoho z nich neodmieta. Jednoznačne citovo však preferuje otca, toho vníma ako svoju bazálnu dôvernú vzťahovú osobu a prostredie u neho prežíva vnútorne ako svoj domov. V rámci vyšetrenia už len predstava, že by mala odísť s matkou ju autenticky zneisťuje, psychicky dekompenzuje a toto sa dostáva do úplného popredia jej vnímania. Dieťa matke celkom neverí, nevie sa vnútorne na ňu spoľahnúť. O. odmieta prostredie u matky, necíti sa tam komfortne. Svoju mamu má rada, ale žela si byť u otca.

Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že mal. O. má pozitívne citové väzby k obom rodičom, nikoho z nich neodmieta a jednoznačne citovo preferuje otca, on je pre ňu bazálnou vzťahovou osobou a prostredie u neho prežíva ako svoj domov. Predstava, že by mala odísť s matkou ju zneisťuje a psychicky dekompenzuje. Odmieta niekedy ísť s matkou a má strach, že musí ísť do jej prostredia. Otec má lepšie osobnostné predpoklady k výchove maloletej ako matka, je vnímavý voči potrebám svojej dcéry, je starostlivý a stabilnejšou osobou pre dieťa ako rodič a je schopný kvalitne a samostatne zastávať svoju rolu pri zabezpečení zdravého psychického a fyzického vývoja maloletej. Z psychologického hľadiska je matka maloletej kompetentná rolu rodiča zastávať, najmä s pomocou ďalšej osoby, avšak je aj sporné, či zvládne hlbšie nároky rodičovstva.

Prvostupňový súd vzhľadom na obsah vykonaného dokazovania zveril mal. O. N. do osobnej starostlivosti otca, zaviazal matku prispievať na výživu mal. O. po 27,13 eur mesačne od 10.10.2015, upravil styk matky s mal. O. a návrh matky na zverenie mal. O. N. do jej osobnej starostlivosti, na určenie výživného zo strany otca a na úpravu styku otca s maloletou ako nedôvodný zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.

Poukázal na § 36 ods. 1, § 25 ods. 1, § 62 ods. 1, § 62 ods. 3 Zákona o rodine.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka maloletej. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podľa jej názoru prvostupňový súd opomenul rozhodnúť o veciach, o ktorých rozhodnúť musí, nedostatočne vykonal dokazovanie, respektíve z vykonaného dokazovania vyvodil závery, ktoré sú predčasné. Má za to, že na zhodnotenie stavu oboch rodičov je potrebné znalecké dokazovanie z odboru psychiatrie už len z dôvodu, že bola počas spoločného života s otcom vystavovaná psychickému a fyzickému nátlaku.

V odvolaní ďalej uviedla, že rozsudok je založený najmä na znaleckom posudku psychologičky, ktorá vychádza z nesprávnych podkladov, nerefektuje skutočný stav a zároveň obsahuje tvrdenia, ktoré presahujú kompetenciu znalkyne. Podľa nariadenej striedavej starostlivosti bývala maloletá každé 2 týždne s matkou, resp. s otcom. Žiadne problémy pritom, keď bola v jej starostlivosti neboli. Je pravdou, že po odchode zo spoločnej domácnosti nemohla hneď nazačiatku vytvoriť rovnaké zázemie maloletej aké mala doma, avšak tvrdenia otca o záhradnej chatke bez zodpovedajúceho vybavenia na bežný život

sú nepravdivé. Dom, v ktorom býva splňa kritéria pre normálny život, postupne boli dokupované ďalšie zariadenia. Snaží sa domácnosť zariadiť tak, aby u nich maloletá mala svoje veci. Maloletá je však otcom zmanipulovaná. Má za to, že súd nesprávne zistil skutkový stav a vec nesprávne skutkovo rozhodol, pretože celé konanie je tendenčné, svedkovia ako orgány či inštitúcie v Humennom zvyhodňujú otca a to na základe známosti v meste a falošnej lokálnej súdržnosti. Obvodná detská lekárka je v priateľskom pomere k otcovi a celej rodine. Vyjadrenie škôlky sú nepravdivé do škôlky nosila maloletú matka, poobede pre ňu chodieval otec. Prvostupňový súd nesplnil svoju zákonnú povinnosť a nerozhodol o tom kto bude maloletú zastupovať, respektíve spravovať majetok má za to, že zastupovať by mali obaja rodičia.

K podanému odvolaniu podal vyjadrenie otec. Navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny.

Kolíznym opatrovníkom maloletého dieťaťa navrhol potvrdiť napadnutý rozsudok.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Rodičia mal. O. pred súdom nedospeli k dohode o výkone rodičovských práv a povinností.

Kolíznym opatrovníkom k veci uviedol, že mal. O. má vytvorené pozitívne citové väzby k obojom rodičom, ale len predstava, že by mala odísť s matkou ju zneisťuje. O. odmieta prostredie u matky, necíti sa tam komfortne. Poukázal na nedostatok komunikácie medzi rodičmi. Vzťahy sú problematické.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „Dohovor“) záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa § 36 ods. 1 ZoR rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 2 ZoR ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Zákon o rodine v ust. § 24 ods. 2 ustanovuje štyri hmotnoprávne predpoklady pre zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, ktorými sú spôsobilosť rodiča maloleté dieťa vychovávať, záujem oboch rodičov o osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, záujem maloletého dieťaťa a lepšie zaistenie potrieb maloletého dieťaťa.

Dohovor o právach dieťaťa stanovil vo svojom článku 3 ods.1, že „záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti dotýkajúcej sa detí, uskutočňovanej tak verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi, alebo zákonodarnými orgánmi“

Záujem dieťaťa teda stojí nad všetkými inými záujmami, vrátane záujmu rodiča. V konaniach, kde sa rozhoduje o výkone rodičovských práv a povinností, konať v záujme dieťaťa znamená brať do úvahy, najmä napĺňanie jeho potrieb, istoty, spokojnosti, bezpečie, vyplývajúce z citových väzieb a vzťahu dieťaťa k obojom rodičom.

Odvolačný súd sa priklonil k rešpektovaniu prvoradého záujmu dieťaťa. Skutočnosť, že zverenie mal. O. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov nie je v jej záujme, vyplýva z viacerých dôkazov vykonaných pred súdom prvého stupňa. Z vyjadrenia kolízneho opatrovníka vyplýva, že mal. O. má vytvorené pozitívne citové väzby k oboj rodičom, ale len predstava, že by mala odísť s matkou ju zneisťuje. O. odmieta prostredie u matky, necíti sa tam komfortne. Poukázal na nedostatok komunikácie medzi rodičmi. Vzťahy sú problematické. Z obsahu spisu je nepochybné, že komunikácia medzi rodičmi je problematická, má značné medzery. W. záver vyplýva jednoznačne zo záverov vykonaného dokazovania. Kolízny opatrovník uviedol, že „rodičia oznamujú nedostatočnú starostlivosť ak je dieťa s druhým rodičom, komunikácia medzi rodičmi vedie k zhoršeniu psychického stavu dieťaťa, pričom na to poukazujú obidvaja rodičia a ako sprievodný jav poukazujú na pomočovanie a vyžadovanie si cumlíka“ „Dôležité je zdôrazniť, že rodičia spolu komunikujú veľmi problematicky a na podstatných veciach sa dohodnúť nevedia.

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že mal. O. nie je pripravená na striedavú osobnú starostlivosť, preferuje prostredie u otca, ktoré považuje vnútorne za svoj domov. Model striedavej osobnej starostlivosti u maloletej výslovne neodporučila znalkyňa S.. X. X. s poukazom na to, že pre maloletú je to nevhodný a zaťažujúci model úpravy styku. S prihliadnutím na jej oneskorený vývin, úzkostný, vyžaduje špeciálnu starostlivosť a stabilitu prostredia.

Pre maloleté dieťa je rozhodujúce vyrastať v láskyplnom, avšak aj v nestresujúcom prostredí. Maloletá potrebuje stabilitu a bezpečnosť prostredia a to jej zatiaľ viac vytvára otec. Za takejto situácie ani odvolací súd nevidel dôvod na zmenu rozhodnutia o zverení mal. O. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

Štátne orgány musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a najmä na najvyšší záujem dieťaťa a jeho práva“ (Porovnaj NUUTINEN/ Fínsko č. 32842/96, ESLP 2000- VII, Volanský / Česká republika č.63267/00 z 29.6.2004).

Odvolačný súd vôbec nepochybuje o snahe, láske matky o jej dobrej vôli zaistiť čo najlepšie podmienky pre výchovu dcéry aj tým, že chce aby bola dcéra zverená do striedavej osobnej starostlivosti. Pri striedavej osobnej starostlivosti je jedným z hľadísk to, či zverenie do striedavej starostlivosti je v záujme dieťaťa a či by bola najlepším spôsobom zabezpečenia jeho spokojného vývoja.

Je potrebné uviesť v tejto súvislosti, že čl.18 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa stanovuje, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Táto zodpovednosť je prvoradá a jej základným zmyslom je záujem dieťaťa. „Článok 8 Dohovoru v žiadnom prípade neopravňuje rodičov k tomu, aby sa vyžadovalo prijatie opatrenia, ktoré by poškodzovalo rozvoj dieťaťa.“ (Porovnaj rozhodnutie Veľkého senátu ESLP HOLZ/ Nemecko zo dňa 13.7.2000).

Súd starostlivosti o maloletých pri svojom rozhodovaní sleduje pri rozhodovaní o usporiadaní vzťahov v rodine vždy najlepší záujem maloletého (čl. 3 ods. 1 Dohovoru), pokiaľ rodičia nie sú schopní dohody. Posúdenie toho, čo je najlepšie v záujme maloletého dieťaťa, má bez akýchkoľvek pochybností kľúčový význam (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Sahinvs. Nemecko č. 30943/96 zo dňa 8.7.2003).

Miera uváženia súdu závisí od povahy sporu a na význame ďalších dotknutých záujmov, o ktoré ide. Súd má v prípadoch, ak rodičia samotní, a to ani za pomoci príslušných orgánov, k dohode nedospeli, široký priestor pre voľnú úvahu (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Görgülüvs. Nemecko č. 74969/01 zo dňa 26.2.2004).

Medzi kritéria, ktoré musia všeobecné súdy vziať na zreteľ pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa z hľadiska nevyhnutnosti rozhodovať v najlepšom záujme maloletého dieťaťa je 1/ existencia pokrvného putá medzi dieťaťom a o jeho zverenie usilujúcou osobou, 2/ mieru zachovania identity maloletého dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej ktorej osoby, 3/ schopnosť osoby usilujúcej sa o zverenie maloletého dieťaťa do jej starostlivosti zaistiť jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby a napokon 4/ pranie maloletého dieťaťa (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci I. ÚS 3216/13).V prípade, ak jeden z rodičov naplňuje tieto kritéria výrazne lepšie, je spravdla v záujme maloletého dieťaťa, aby bolo zverené do starostlivosti

tohto rodiča. V prípade, ak obaja rodičia naplňajú tieto kritéria zhruba rovnakou mierou, je potrebné vychádzať z premisy, že záujem dieťaťa je, aby bolo predovšetkým v starostlivosti oboch rodičov (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci III. ÚS 1206/09, tiež uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci I. ÚS 1554/14).

Matka v podanom odvolaní namieta a vytyka prvostupňovému súdu, že vychádzal zo záverov znaleckého posudku, pričom ona má za to, že tento vychádza z nesprávnych podkladov a nereflektuje skutočný stav. Tieto tvrdenia ďalej bližšie nezdôvodňuje. Znalecký posudok je jedným z dôkazov na ktorých súd založil svoje rozhodnutie. Podľa § 132 O.s.p., dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. V zmysle § 132 Občianskeho súdneho poriadku dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právny predpisom obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz vyhodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Prítom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

Súd prvého stupňa uviedol dôvody pre akceptáciu tohto dôkazu a závery ktoré z neho vyplynuli.

Odvolací súd za takto zisteného skutkového stavu nemal dôvod spochybňovať správny záver prvostupňového súdu o zverení mal. O. do osobnej starostlivosti otca. Striedavá osobná starostlivosť kladie na rodičov a ich vlastnosti, rovnako na maloleté dieťa určité nároky za účelom zdarného fyzického, psychického, emocionálneho a intelektuálneho vývoja maloletého dieťaťa. Takéto usporiadania vzťahov v rodine nie je toho času v najlepšom záujme mal. O. a že by striedavá osobná starostlivosť bola v záujme maloletej O..

Vo vzťahu k úprave styku si je potrebné uviesť, že zverenie maloletého dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov nemožno považovať za porušenie práva maloletého dieťaťa na starostlivosť rodičov. Nepredstavuje totiž vylúčenie práva maloletého dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov, rovnako ako nevylučuje právo rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené, na jeho výchovu a starostlivosť, aj keď za použitia iných foriem. (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2145/09 zo dňa 6.1.2010). Styk rodičov s dieťaťom je zo strany prvostupňového súdu spôsobom rešpektujúcim záujem mal. O. s tým, že príprava na styk musí v predmetnej veci zohrať významnú rolu. Uvedený termín bez ďalšieho znamená tiež zodpovednosť rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, aby v záujme maloletého dieťaťa na neho pozitívne vplýval a viedol ho k pozitívnemu vzťahu k druhému rodičovi. Úlohou rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je aj vhodné na neho pôsobiť a zdôrazňovať mu dôležitosť stretávania sa s druhým rodičom (porov. Uznesenie Krajského súdu v Hradci Králové sp. zn. 25Co/38/2003 zo dňa 24.02.2003).

Odvolací súd poznamenáva, že súd nie je viazaný dôkaznými návrhmi účastníkov konania v tom smere, že by bol povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Súd je oprávnený posúdiť všetky dôkazné návrhy a rozhodnúť o tom, ktoré z dôkazov vykoná.

V zmysle ust. § 127 ods. 1, 2 O.s.p. ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd po vypočutí účastníkov znalca. Súd znalca vysluhne; znalcovi môže tiež uložiť, aby posudok vypracoval písomne. Ak je ustanovených niekoľko znalcov, môžu podať spoločný posudok. Namiesto výsluchu znalca môže sa súd v odôvodnených prípadoch uspokojiť s písomným posudkom znalca. Znalecký posudok možno dať preskúmať aj inému znalcovi, vedeckému ústavu alebo inej inštitúcii.

Návrh matky na vykonanie znaleckého dokazovania z odboru psychiatrie za účelom vyšetrovania stavu oboch rodičov ani odvolací nepovažuje za dôvodný a to vzhľadom na vyššie uvedené závery, ktoré z vykonaného dokazovania vyplynuli.

Prvostupňový súd vo výroku svojho rozhodnutia výslovne neuviedol ,kto bude oprávnený zastupovať a spravovať majetok maloletej . Vychádzal len z ustanovenia § 36 ods. 1 zákona o rodine podľa ktorého ak sa rodičia ktorí spolu nežijú , nedohodnú na úprave práv a povinností k maloletemu dieťaťu súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Napriek tomu, že nedošlo k výslovnému určeniu vo výroku je potrebné vychádzať z ustanovenia § 28 zákona o rodine. Pojem výchova je potrebné chápať širšie než len ako osobnú starostlivosť, pretože znamená aj rozhodovanie o dieťati v prípadoch, v ktorých dieťa nemôže samo rozhodovať. Práva a povinnosti upravené v ustanovení § 28 majú iba rodičia, ktorí majú rodičovské práva v plnom rozsahu. Rodičia spravujú celý majetok svojich maloletých detí, tvoriaci tak majetkovú podstatu, ako aj výnos z nej. Postupujú pritom podľa zásad riadneho hospodárenia. Ak rodičia v rámci správy majetku dieťaťa urobia opatrenia presahujúce rámec bežnej správy majetku, vyžaduje sa pre perfektnosť takéhoto právneho úkonu schválenie súdom (§ 28 Občianskeho zákonníka a § 110 zákona o rodine). Každému z rodičov patria všetky rodičovské práva a povinnosti. Vykonávajú ich buď spoločne, alebo aj jednotlivo po vzájomnej dohode. Vzhľadom na rýdzo osobnú povahu rodičovských práv, nemôže tieto zásadne vykonávať jeden rodič bez súhlasu druhého rodiča, okrem, ak by druhý rodič rodičovské práva nemal (§ 39 ods. 1). Rodičovské práva a povinnosti patria iba rodičovi, ktorý má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Ak bol rodič pozbavený spôsobilosti na právne úkony, alebo ak bol v spôsobilosti na právne úkony obmedzený, prípadne ak mu bol výkon rodičovských práv pozastavený, alebo bol rodičovských práv a povinností pozbavený, rodičovské práva mu nepatria. Súd môže rodičov pozbaviť rodičovských práv, ak sú pre také rozhodnutie splnené zákonom ustanovené podmienky (§ 38 ods. 4). Keďže obaja rodičia maloletej, majú plnú spôsobilosť na právne úkony, ani im nebol výkon rodičovských práv pozastavený, ani neboli rodičovských práv pozbavení, možno dospieť k záveru, že obom z nich patrí právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok.

Obaja rodičia majú ex lege rodičovské práva a povinnosti (§ 28 ods. 2 Zákona o rodine) a obaja sú i v zásade oprávnení na ich výkon (§ 28 ods. 3 Zákona o rodine).

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd napadnutý ako správny potvrdil vrátane správneho výroku o trovách konania (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 221 ods. 4 O.s.p. v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že vzhľadom na konanie, ktoré mohlo začať aj bez návrhu, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.